

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2555/ 00043

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 21 ต.ค. 2552	ปีที่ 18	ฉบับที่ 6458	หน้า 5
------------------------------------	------------------------	-------------	-----------------	-----------

“วัดเหมืองง่า” ลำพูน จากศิลปะ “ลำานนา” สู่อสถาปัตยกรรม “แกงโฮ๊ะ”

วัดเหมืองง่า ได้ทำการ
บูรณปฏิสังขรณ์ภาพโบราณ
ของวัดซึ่งเป็นศิลปะแบบลำานนา
ผสมพม่า แล้วสร้างแนว
กำแพงขึ้นมาใหม่ เป็นศิลปะแบบ
“แกงโฮ๊ะ” ที่รวบรวมศิลปะทุก
ชนิดมาไว้ที่นี่ ทั้งลำานนา บาหลิ
บอม พม่า ซึ่งดูแล้วขัดลูกตา
และความรู้สึกของผู้ที่พบเห็น
โดยเฉพาะคนเหมืองง่าเอง ที่
สำคัญการรื้อกำแพงเก่าแล้ว
สร้างของใหม่ขึ้นมา ก็ไม่ได้ทำ
ประชาพิจารณ์หมู่บ้านขาดการ
มีส่วนร่วมของคนเหมืองง่า

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 21 ส.ค. 2552	ปีที่ 18	ฉบับที่ 6458	หน้า 5
------------------------------------	------------------------	-------------	-----------------	-----------

วัด

เหมืองง่า จังหวัดลำพูน เป็นวัดที่เก่าแก่
วัดหนึ่งของจังหวัดลำพูน มีประวัติการ
ก่อสร้างมายาวนานนับ 500 ปี เดิมวัดนี้

มีชื่อว่า “วัดนางเหลียว” ตามตำนานกล่าวว่าพระ
ประธานในวิหารหลวงมีลักษณะงดงามมาก โดย
เฉพาะพระพักตร์ของพระประธาน นอกจากนั้นยังมี
เรื่องเล่าสืบทอดกันมาว่า ในอดีตชาวบ้านที่เดินผ่าน
ไปมาก็มักจะเหลียวมามองและยกมือขึ้นไหว้อยู่เสมอ
โดยเฉพาะชาวบ้านที่เป็นผู้หญิง ด้วยเหตุนี้จึงได้ชื่อว่า
“วัดนางเหลียว” ต่อมาทางวัดได้เปลี่ยนพระพักตร์
ของพระประธานวัดเสียใหม่และได้ปรึกษาหารือพระ
มหาเถระและเจ้าผู้ครองนครลำพูนสมัยนั้น ให้ตั้งชื่อ
วัดใหม่ว่า “วัดเหมืองง่า” เพราะที่ตั้งทำเลของหมู่บ้าน
และวัดมีลำเหมืองหลายสายมาบรรจบกันเป็น “ง่าม”
หรือเป็น “ง่า” นั่นเอง

ปัจจุบันวัดเหมืองง่ามีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่
อยู่ติดถนนสายลำพูน-เชียงใหม่ วัดเหมืองง่าในอดีต
เคยเป็นวัดร้างอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง จนสมัยรัชกาลที่ 4
ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดขึ้นมาใหม่ มีเจ้าอาวาส
ปกครองมาแล้ว 6 รุ่น วัดเหมืองง่าแห่งนี้ครั้งหนึ่ง
เคยเป็นวัดที่จำพรรษาของอดีตเจ้าคณะจังหวัด
ลำพูนคือ ท่านเจ้าพระคุณพระญาณมงคล ได้
ปฏิสังขรณ์และก่อสร้างศาสนสถานไว้มากมาย พระ
ญาณมงคลได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร
มีราชทินนามว่า “พระศีลวงค์” ดำรงตำแหน่งเจ้า
คณะแขวงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ต่อมาได้รับพระราชทานเลื่อน
สมณศักดิ์เป็น “พระครูญาณมงคล” ดำรงตำแหน่ง
รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน กระทั่งรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8
ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชา
คณะชั้นสามัญในราชทินนามว่า “พระญาณมงคล”
ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดลำพูน

หลังจากที่สิ้นสมัยของพระญาณมงคลแล้ว พระอธิการคำมูล
จตุตสโลก็ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสเมื่อ พ.ศ.2501 หลังจากทีพระอธิการคำมูล
ได้มรณภาพลง พระครูวิระศาสน์ ก็ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดเหมืองง่ามาตั้งแต่
พ.ศ.2535 จนถึงปัจจุบัน

ผมเองเป็นคนเหมืองง่า โดยกำเนิด เกิดและเติบโตที่นี่ มีโอกาสได้
เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น จึงเกิดความรู้สึกทศุใจ ที่วัดเหมืองง่า
มองข้ามความสำคัญของโบราณสถานเก่าแก่ที่รื้อทิ้งไปแล้วสร้างของใหม่ขึ้นมา
แทน

วัดเหมืองง่า เป็นวัดใหญ่และมีอายุเก่าแก่วัดหนึ่งของตำบลเหมืองง่า

มีพระธาตุเจดีย์ศิลปะกรรมแบบพม่าประดิษฐานอยู่ในวัดซึ่งเป็นศาสนสถานโบราณที่เหลืออยู่เพียงแห่งเดียวภายในวัดนี้

เมื่อราว 10 ปีก่อน ภายในวัดเหมืองง่ามีโบราณสถานศิลปะล้านนาผสมพม่าอยู่หลายหลัง ได้แก่ หอฉันท์ อายุกว่า 200 ปี หอพระไตรปิฎก หรือ หอไตร อายุ 200 ปี เป็นอาคารก่ออิฐถือปูนประดับด้วยลวดลายแบบล้านนา ปัจจุบันโบราณสถานทั้งสองหลัง ถูกรื้อทิ้งโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเจ้าอาวาส โดยหลงใหลตามกระแสของวัฒนธรรมสมัยใหม่ของผู้บริจาคตพย์ปัจจัยละทิ้งของเก่าแก่ที่สร้างขึ้นสมัยบรรพบุรุษที่มีคุณค่ายิ่ง

ปัจจุบันวัดเหมืองง่า ได้ทำการฉลองกำแพงวัดใหม่ โดยได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สมัยที่นายสมาน ชมภูเทพ ดำรงตำแหน่งนายกฯ โดยมอบเงินประมาณ 1 ล้านบาทให้แก่วัดต่างๆ ในเขตจังหวัดลำพูนเพื่อทำการบูรณะซ่อมแซมโบราณสถานที่ผุพังไปตามอายุ ซึ่งหากวัดไหนไม่มีแผนจะบูรณะปรับปรุงโบราณสถานของวัดก็จะไม่ได้รับเงินงบประมาณก้อนนี้ ดังนั้นทางวัดเหมืองง่าจึงได้ทำการทุบทิ้งแนวกำแพงโบราณของวัดซึ่งเป็นศิลปะแบบล้านนาผสมพม่า แล้วสร้างแนวกำแพงขึ้นมาใหม่ เป็นชุมประดูโขงศิลปะแบบ “แก่งไฮ้” ที่รวบรวมศิลปะทุกชนิดมาไว้ที่นี่ ทั้งล้านนา บาหลี ขอม พม่า ซึ่งดูแล้วขัดลูกตาและความรู้สึกของผู้ที่พบเห็น โดยเฉพาะคนเหมืองง่าเอง ที่สำคัญการรื้อกำแพงเก่าแล้วสร้างของใหม่ขึ้นมาก็ไม่ได้ทำประชาพิจารณ์หมู่บ้านขาดการมีส่วนร่วมของคนเหมืองง่า ผู้เฒ่าผู้แก่บางคนก็ยังไม่ทราบเรื่อง พอรู้ก็ทักก็เห็นทางวัดรื้อกำแพงเก่าเสียแล้ว

กำแพงเก่าของวัดเหมืองง่า เป็นแนวกำแพงที่สร้างขึ้นสมัยท่านเจ้าพระคุณพระญาณมุนีแล้วถูกบูรณะซ่อมแซมอีกครั้งในสมัยของพระอธิการคำมูล สัญลักษณ์ของกำแพงวัดเหมืองง่าคือจะมีสิงห์คู่ ศิลปะแบบล้านนายืนอยู่บนหัวเสาประตูเข้าวัด ภายหลังจากรื้อกำแพงเก่าออกแล้ว สิงห์คู่ที่เป็นสัญลักษณ์ของวัดเหมืองง่าและมีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี ถูกนำไปวางไว้หน้าบันไดทางขึ้นหอไตร ซึ่งครุฑธาวาสนาที่เข้าไปทำบุญในวัดเห็นแล้วก็อนาถใจ ที่ทางเจ้าอาวาสไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของสิงห์ที่อยู่คู่วัดมาเป็นเวลานาน นอกจากนั้นรูปปั้นเทวดาอารักษ์ที่ประดิษฐานอยู่บนกำแพงก็ถูกรื้อทิ้งแล้วนำหงส์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 21 ส.ค. 2552	ปีที่ 18	ฉบับที่ 6458	หน้า 5
------------------------------------	------------------------	-------------	-----------------	-----------

ของคนมอญมาไว้แทน โดยที่บ้านเหมืองง่ารวมถึงคนเหมืองง่าไม่ได้มีเชื้อสายมาจากชาวมอญเลยแม้แต่น้อย

สิ่งที่เกิดขึ้นกับสถาปัตยกรรมวัดเหมืองง่าจึงเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากความเขลา อันหลงใหลไปตามกระแสและศตวรรษาคคีของทั้งเจ้าอาวาสและผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย มุ่งที่จะรื้อของเก่าแล้วสร้างของใหม่ โดยละเลยถึงสถาปัตยกรรมดั้งเดิมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหมู่บ้าน ผมเชื่อว่าพระธาตุเจดีย์ศิลปะแบบล้านนาผสมพม่าที่เหลือเพียงแห่งเดียวของวัดอีกไม่นานก็อาจจะถูกบูรณะใหม่ให้เป็นศิลปะแบบ “แกงโฮ๊ะ” หากมีเจ้าศรัทธารายใดบริจาคเงินให้บูรณะก็เป็นได้ ชาวบ้านและผู้ที่มีอนุรักษของเก่าโบราณจึงควรอย่างหนึ่งเฉยหนึ่งพลังของท่านจะเป็นเสียงยับยั้งความไม่ชอบธรรมทั้งหลาย

ดังนั้น หน่วยงานทั้งเทศบาลตำบลเหมืองง่า สำนักงานพระพุทธศาสนาอำเภอ รวมทั้งพระ

เถระชั้นผู้ใหญ่ที่มีอำนาจ ควรเข้ามาตรวจสอบในการก่อสร้างศาสนสถานภายในวัดเหมืองง่า และวัดต่างๆ ที่กำลังก่อสร้างศาสนสถานเพื่อไม่ให้ผิดเพี้ยนไปจากศิลปะดั้งเดิม หากจะมีการบูรณะก็ให้ดำรงเค้าเดิมของโบราณเอาไว้ ไม่ใช่รื้อของเก่าแล้วสร้างของใหม่ อย่างน้อยร่องรอยของโบราณสถานเก่าแก่ก็ควรได้รับการสืบทอดมาถึงคนรุ่นใหม่ เพื่อให้ทราบรากเหง้าของเผ่าพันธุ์ตนเองว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร

ที่สำคัญสถาปัตยกรรม “แกงโฮ๊ะ” ที่สร้างขึ้นจากความงี่เงาไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้เกี่ยวข้องที่ให้และรับเงินทั้งหลาย จะประจานตัวท่านเองไปอีกหลายสิบปี ผลอยู่ อาจจะต้องชั้วชีวิตของท่านก็เป็นได้

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th